

[Finansministeren.]

Hvor stort et omfang denne konvertering vil få, er umuligt at bedømme i øjeblikket, og i betragtning heraf skal jeg ikke nu gå yderligere ind på statens finansieringsproblemer i det kommende finansår.

Jeg skal slutte disse bemærkninger om budgettets hovedpunkter med at nævne, at der blandt drifts- og anlægsudgifterne ligesom i tidligere år er optaget reserver på i alt 185 mill. kr. til imødegåelse af tillægsbevillinger, og endvidere er der — hvad er nyt — optaget en tilsvarende reserve på 50 mill. kr. på § 30 til dækning af tillægsbevillinger på udlånsbudgettet. Jeg nævner dette, ikke mindst fordi spørgsmålet om, hvorvidt finansloven giver et realistisk billede af statens finanser, er blevet fremdraget i den seneste tids meningsudvekslinger om, hvorvidt større nye udgifter skal gennemføres ved særskilt lov eller ved tillægsbevilling. Om selve strids-spørgsmålet — lov kontra tillægsbevilling — skal jeg ikke sige meget, idet jeg ikke tror, det er muligt at udforme faste regler herom, som vil virke tilfredsstillende. Når det imidlertid under denne diskussion er blevet hævdet, at den udstrakte anvendelse af tillægsbevillinger medfører, at finansloven giver et unøjagtigt billede af statens finanser, så kræver dette et par kommentarer. For det første vil særskilte love i stedet for tillægsbevillinger ikke i sig selv afhjælpe den formodede ulempe, idet selvsagt ingen udgift vedtaget senere end finansloven kan optages på denne, uanset hvilken form bevillingerne har. Skal den omtalte ulempe afhjælpes, må den pågældende nybevilling altså søges direkte på finanslovsforslaget. En sådan fremgangsmåde har man ikke fulgt i mange år, og jeg mener også, at det er med god grund. Dels ville det være vanskeligt — for ikke at sige uoverkommeligt — for de bevilgende myndigheder at realitetsbehandle sådanne forslag som led i behandlingen af finanslovsforslaget, dels ville det let medføre, at man overvejende fæstede sig ved udgiften i det første finansår i stedet for ved de samlede omkostninger. Dette bringer mig til mit andet punkt, som er følgende: netop fordi den omtalte praksis indebærer, at man med sikkerhed kan regne med en længere række af tillægsbevillinger, har finansministeriet — især i

de senere år — brugt den fremgangsmåde at optage de omtalte reserver for eventuelle tillægsbevillinger på finansloven. Ved fastsættelse af disse reserver bygger man bl. a. på kendskabet til forventede bevillinger og love, og en nærmere gennemgang af de sidste års finansplaner viser da også, at de gennemgående giver et realistisk billede af de sandsynlige totaludgifter. Naturligvis er disse skøn behæftet med usikkerhed, men den beror i højere grad på vanskelighederne ved at bedømme udgiftsforskydningerne under den gældende lovgivning end på manglende overblik over de sandsynlige tillægsbevillinger.

Jeg skal dernæst omtale udviklingen i de enkelte poster på budgettet, og da forslaget for 1959-60, som jeg allerede har nævnt, ikke bringer nogen væsentlige ændringer i billedet af den finansielle situation, tror jeg, det er hensigtsmæssigt ved denne lejlighed at samle opmærksomheden om de udviklingstendenser, der har præget statsfinanserne i de senere år, fremfor i detaljer at gennemgå de forventede ændringer fra dette til det kommende år. Som udgangspunkt for denne bedømmelse har jeg taget finansåret 1955-56.

Ved en sådan vurdering over et lidt længere tidsrum er det naturligt først at se på væksten i statsudgifterne, som jo til syvende og sidst er det grundlæggende element i den finansielle politik. Statsudgifterne er naturligvis i første række drifts- og anlægsudgifterne, men for dette formål er det også af interesse at medtage en væsentlig post fra kapitalbudgettet, nemlig statens udlån, så meget mere som det ofte er noget vilkårligt, om en udgift bliver optaget som en anlægsudgift eller som et udlån. Derimod er der ikke grund til at medtage de øvrige poster blandt kapitaludgifterne, som alle vedrører bevægelserne i statens gæld.

Opgjort på denne måde bliver de samlede statsudgifter og udlån i 1955-56 knap 5 milliarder kr. og i 1959-60 — det kommende finansår — godt 6 milliarder kr. Stigningen udgør således ca. 1 100 mill. kr.; den årlige vækst andrager ca. 5 pct.

Ved bedømmelsen af denne opgang skal jeg gennemgå de 3 store hovedgrupper af statsudgifter hver for sig: for det første de civile driftsudgifter, der nu udgør ca. to